

РУССКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ ЮГОСЛАВИИ

Виходя кажды тидеень. — Предплата на рок 60 Дин., на пол рока 30 Дин. За Америку и други краі 2 долари рочнь.

Преанлату и ширки писма до Редакциі и Управи треба носи- лац на адресу: „Руски Новини“ Пашкоревци (Югославия).

ПИСАНЯ ГАБРА КОСТЕЛЬНИКА.

(II. Приповедки и драми).

Показивецей нашо людзе и учени думую, же наш Габр Костельник преславел ше лем як шпивак складаючи стихици за народ, за дзеци и за возбуждене народного духа svojого народа, которого вон так люби.

Але вон написал и вели духовно творения, котри су тирвацейши и важцейши за нашу будущиоц од самих писаньох. То його писаня у прози — писаня без стихоцих, а содержаня тах писаньох в: приповедки а народного живота, як цо су: „Давни пайташки“, „Валалски човек“, „Кредла и Кредланя“, „Муша буц черкошки“...; хронични и исторични описоваквашей преносци (опять Р. Календар рр. 1921—1927.). — а межи нима найважнайши темица нашей писовни, а то в: „Граматика бачванско-рускей бешеди“, „Яка наша народна навва?“... и др.

През граматикси нашей бешеди були бизме як птица брез крилцох, як кораб през корманя...

У той совершенно написаней книжки о нашей бешеди и правилцох, як маме правильно бешедовац и писатц поставени темелї нашей писовни, котрих ше ма тримац еднат учитель як и ученик руски, писатель як и читатель... През граматикси авї една книжковноц на шведе не постої, авї би не могла постоитц.

На тим темелю ма ше будовац и до животу привозовац нашо живе руске слово и з нїм народ просвѣтцван.

Прето потребно, же би каждая свидоми Русин и старши и младши, а особено пѣнотцове, учителя и школяре добре пречели тоту граматикку, же би нам бешеди наша правильна була у писму и на слову.

Од широкх писаньох Габра Костельника найвекшу литературну вредноц ма актывка „Іу Христови“, а особено библийна трагедия „Бѣтѣйова дѣвѣнка“.

Перша „Іу Христови“ написана в за дзеци (арукована в у Р. Календаре 1923. р.). Сама дїя той прескрасней актывки значи ше други дзень по Рождеству Христову. Не видзел сом, авї не читал крїсту историю о Рождеству Христову, як цо ю верно описал Габр Костельник у той актывки. Не чудо, же ю так радо представляю нашо дзеци, а и старши з вельку дѣнку участвуя на представох.

О драма „Бѣтѣйова дѣвѣнка“ требало би вельо писац, же би була достойно оценена. Ширки критики ю найбаржей вихвалю и твердза, же ше зос црї царї славики пишеший

найбаржей преславел и указал свой велики талант.

Здогадајме ше лем на перши представи той драми за нас у Коцуре, Керестуре и по Сремѣ. Кельп уживаня — слизи и духовни возбужденя виводала вона у шерцох своїх приватрачох!

То едина од найкрасних драмох у славянскей литературе и цо далав вше баржей уважана будзе.

„Читавци „Бѣтѣйову дѣвѣнку“, и актывку „Іу Христови“ — так пише п. Миропіельский — в ираком ше можемо сподѣвац, же тоги два твори не остану еднини проби драматичного творека Г. Костельника, а же вше — не патраци на свою завкатоци у работи — ипак ише вода не вден драгоцени драматични твор. Вонше бачвански Русини, а з нїма и ширки Украйнци маю право облековац дальши розвиток литературней дѣяльности о. Костельника, котри в едеи з найвекших представивцох нашего писменства“.

× **Ворба пред Шанхайом тирва дѣлѣй,** бо Японци не вотримали слова, котри дали на догарки о времеземни миру, котри воня вихасновали на то, да ше цо лѣпше утвердза и да ише вѣцей войска привезу на ладьох зос Японскей под Шанхай.

× **В падвелю шибера Немецка свого президента.** — Той падвелї, 13. марта кончала ше у Немецкей вибори нового президента немецкей републики. Кандидатох ест пейц, але найвекши успих буду мац догерашнї президент маршал Гинденбург и познати Гитлер. Выбрана будзе напевно Гинденбург, а то будзе добре и за Немцох а и за цали швец, бо Гитлер зна лем кричац и грожиц ше, па кед би бул избрани, повадзел би фришко Нямцку зос другима державами так, же би могло прїстц и до водни. А того нїкто не жада.

× **Манифест бувшого еспанского краля.** — Еспански краля Алфонс XIII, котри тераз же у Францукей, послал еспанскому народу своѣо кральовске писмо (манифест), у котрим виявел, же вон ше нїца не одрекнул кральовского престола. А баш терашнї ншор у еспанскей републики указуе, же Еспанцом треба краля, да зведе мир и шор. Прето поволуе широкх еспанских патриотох, да робя на тим, же би Еспания заш постола кральовина. То ше легко може зисциц, бо Еспанци уж двараз у прешлим столїтїю виганяли свого краля, и два раз цо назад водали.

× **Буджет польскей держави.** — Нови польски бюджет ма преко пол миллиарди дин. дефициту. У Польскей криза ише горша як у нас та тот дефицит напевно през рок ише раз тельо нарости.

× **Умар Бриан.** — Познати французски министр Бриан 7. марта нагло у Паризу умар. Мал вон 70 роки. Кед мал 44 роки востел перши раз министр и од геди бул министром 25 рази, од того 11 рази бул министр председник. Вон бул едн од главних основательцох Союзу Народох а мал на його засиданїях вше першу бешеду. У младних рокох бул социалист, а познїйше ше поправел и востал вельки французски патриота. Бриан зос своєю политикку вельо зробел за шветови мир.

× **Украдене дзеци.** — У Америки украдли исповзати людзе мале дзеци авиатчара Линдберга, котри познати по тим, же перши зрелел на аероплану Атлантифски Океан зос Америки до Европи. Прето го американци бари почитую, а тераз о крадук його дѣска пїшу повини цалго швета. Тислци и тислци полицайох и детективох гледаю дзеци, але до тераз безуспїшно.

Наш Календар.

Руски новини у Галициі уж длуже време пишу о тим, же би наш календар требало зокхабид и прѣмц нови, так звани григориански, котрих ше служба широкх народи, окрем тих, цо маю восточни (гречески) обряд. З той нагоди напишемѣ даскельо слова о нашим календару.

Тот календар, по котрим ми грекокатолики шветкуеме своєю швета, вода ше „юлиански“, бо го уведол римски цар Юлий Цезар ише 47. року пред И. Христом. З помоцу греческого ученога Созигена одредзел Юлий, же рок ма 365 днї и 6 годзям. Вон тиж одредзел, да ше рок позже ка 1. януара, а не 1. марта, як було до тега.

Але той Календар не був цілком точним. Бо насправді рік має 365 днів, 5 годин, 48 минут і 48 секунд, — за 12 минут і 12 секунд менше, як то вираховав Соанген. Тоді патра не бачив великої різниці, але за 128 років той календар вийшов уже за слухом швидко один день. На початку шостого століття він вийшов уже за три дні. Церковний собор у Нікеї той же виправив, але на початку 16 століття він вийшов знову за 10 днів.

Проте Папа Григорій XIII. постановив року 1578. учених астрономів давати свою працю, як треба календар змінити і прийняти план італійського астронома Лилія. Його календар був на той час точніший, ніж той, який вийшов за слухом за 1 день. Тоді Папа постановив року 1582. року у місяці жовтня прорізати 10 днів, — за календар старий Юліанський календар закінчився — і од 1. листопада такої на 15. жовтня.

Той виправлений календар достав мені по імені Григорій „Григоріанський календар“. Його також прийняли у Західній Європі, а в Америці і у цілих просвіщених країнах. Там тоді християни, що були грецького обряду і підпадали під власть константинопольського патріарха по-

шли за порадою астронома Грека Латоса і стали при старому календарі: і протестанти нахвалили в початку новий календар „робота антихриста“, але потім прийняли його і вони.

До війни тримали ще старого юліанського календаря у Русії і у балканських православних країнах. По війні і тоді держави прийняли у великій кількості новий календар (новий стиль), але у церкві остали ще старий календар і у православних (Сербія, Болгарія, Греція, Румунія, Україна і Росія) і у нас греко-католиків Русинів. І так наш церковний календар вийшов уже за 13 днів куди повніше за слухом.

Приходило час, коли треба було наш календар виправити, то він прийняв новий, точніший календар. То потрібно найбільше у тих країнах, де наш народ живе поміж католиками — а то скоро вийде і у Галиції і у Буковині, а там найбільше у Сербії і Словаччині.

Початок року бачте зараз у Галичині, де ще швидко багато людей вийде за новий календар. А коли ще новий Календар уведено до церкви там, де нас велика кількість, він ще швидко вийде і у нас у Югославії. (Мф.)

* **Бюджет висловився.** — В суботу було перше засідання о новому бюджеті. За бюджетом було 276 посланців, а проти бюджету 11. Проти висловилися також тоді, що у справі критикували політику влади.

* **Критика у парламенті.** — При розгляді нового бюджету велика кількість посланців критикувала роботу теперішньої влади, але були і такі, котрі роботу влади і цілий бюджет досі критикували. Так критикували владу Др. Анджичевич, посланець з Далмації, а також познати були міністер Др. Нікіч з Брну, Др. Монарчевич (Діково), та Др. Штефанович. Вони надали на строгу цензуру новинам і на друге засідання при першому засіданні проти

бюджету. Проти німа виступив міністер кукашнік ділов і брався політику теперішньої влади. Обещав, що цензура новинам буде полегшена.

* **Шлюбна торгівина з житом.** — Нар. Скупщина прийняла новий закон о житі, по котрим ще у державі отворена шлюбна торгівина з житом. Вивожовати жито буде і надалі для держави, то вст. Привиліювати Дружтво. Ціну, по котрій буде того дружтво купувати жито за якою одредзи влада. Виплатовати ще буде половина у готових пеньгах, а половина у бонах, а котрима ще годно платити корцію. До теперішнього часу, а не виплатене жито, виплати держави найпоганіше до кінця того року.

* **Латиница и кирилица у книгах.** — Влада видала „урядбу“ о книгах у котрій стоїть, що швидко писати при книгах у книгах має бути і у кирилиці і у латиниці написати. Проти тому виступили організували власні книжки і гварія, що то не може писати і грожає, що прето буду присилувати записати книжки. У Любляні три книжки уже престали давній предмети.

* **Учителів привели.** — Міністер просвіти Др. Коїч виявив, що тепер вст у нас 1.700 нових учителів, а держава може прийняти 500. І то має „гиперпродукцію“.

* **Студентські демонстрації у Загребу.** — Службено встало: В суботу 6. марта почала одна група студентів університету у Загребу демонстрації проти теперішнього режиму (свобода владання) у Югославії і проти Французів. Демонстрації вивели на університету хорватську владу. Проти тим студентом вийшли ще други, і було би прийшло до крові, але поліція на часе заставила шор і заарештувала 36 студентів. Один студент легко ранено.

* **Безробітність.** — Міністер соціальної політики виявив у Нар. Скупщині, що у Югославії вст 30.000 робітників без роботи. Посланик Павлич але твердив, що безробітних вст велика кількість — коло 200.000.

* **Помощь пассивным країнам.** — Дотераз подявлено нашим пассивним країнам (Черна Гора, Далмація, Босна, Лиха) 1800 вагонів кукуріци. Найбільше достала Черна Гора.

* **Шніг и жима.** — У останніх днів була велика шнігова курява у Німеччині і Америці. У маленькій державі Вюртемберг заставили промет на желізничних, а так исто у околиці Нью Йорка, де на залізничних место кончили ще приїхали для на аеропланов.

І у нас почав наново падати шніг у цілій державі, а у Босній завладана залізнична велика жима (у Бялауні було 9. III. 24 степ. морозу).

Вогдан Ленкий:

Про діда, бабу и качочку кривеньку.

V.

Як здумали, так зробили
 І, як да до ліса пошли,
 — Так як і други раз мали —
 За журки ще вони скрижали,
 І на дзвери новатрали...
 А вец: дзвери
 Ще отворя!
 Виходя дзівка, як лава,
 Чарючка, хандрава.
 Малой ю!
 Бочкай ю!
 Лом на одну ногу шантава
 У прекрасней суні
 Одбегла ту студі
 З каштучку.
 Вошли стареньки до хижі,
 Попрагредли до гнізда,
 Але качки рапотачки не вийда,
 Скаменели.

Заїмели.

Теряв швидко зрозумели
 Вжали гніздо, а нїм дощени:
 згорело.

VI.

Врацсла ще дзівка а воду
 Та ту гнізду.

Але то нет!

„Що ви зомну то зробелк?!“
 (Влади себе аж таргала),
 Не щесні я!
 Дід гваря: „Не плач,
 Остань ти у нас
 Баш у добри час!
 Будеме ці отец и мац,
 А ти будеш нас допатрац
 У старосці.“

„Не, не

Горка моя дова,
 Що ти за мау вичагали,
 Моїо гніздо змаргочали?
 чешко мив!“

І як дідо ю на моддел,
 Моддел ще як ту образу;
 Не помогло.
 „Зробце ви мене — гваря — діду,
 Кудзелочку — да я идзем
 Гет од вас
 У добри час!“

Дідо вистругал кудзелку
 І веривічок и вресено
 Ти ю ще модлі чешко,
 Же бк вжалю.

VII.

Вжала кудзель, нам шмїхала ще,
 Прибрала ще, облекла ще
 Аж од славї та до летох.
 На праг себе шедля и —
 предля.

А вец чула: гет високо,
 Дас ледно допатри око,
 Лежи качки,
 З кридлами махаю.
 А вони ю збачени
 З кридлами злопочеля.

Руски Керестур.

Представа „Ефтайовой давки“.

Трагедия „Ефтайова давка“ од нашого славного писателя Габра Костельника давала ше уж на треци завод у нашим народас: На перши завод бавели ю коцурски дѣлка и давчата, такой по тим як була видруквана, по штири вечари.

На дрги завод бавели ю радио студенти (не цалу) на юбилейкей сходаки РНД 1929. року у Руским Керестуре.

На треци завод бавели ю члени нашого живашкогo друштва 26, 27, 28 фебруара и 6 марта 1932 р.

Кельо раз ше давала тота наша славна трагедия, патрело ю вельке число народу. Зос того я и зос дѣки представителюх, людя ше, кельо тота представа приросла ту шерку нашому народу.

Терашню представу научел п. Царади М., учитель Його данї. Не лем то же п. Царади научел представителюх, але и сам брал учасц у представи як „Ефтай“ на опце задовольствя. Иско так добре одбавели свойо улоги и остали представителє а особено Петригала Блени як „давка“ и Петригала А. як „Осифко“.

Видно, же ше тота трагедия отрима у нашим народас догод нас будас, па би добре було, да ше хибн и недостатки, цо ше при поводник представох обачели, одклони. Так би требало, да ше сцена намалюв таха, яка була у Коцуре. Надалей, да шицки особи буду прибранн як сама представа захтева, як то було отпираник на представи штудентох на юбилейкей сходаки. Орхестар барз украшує представу, па би требало порихтац окремна наливн, хтори би були у духу народним, але инак да буду у складу зос саму представу.

Найвекшии недосток при тей представи є мале место. У таких и сличних згодах осетя-

ме кельо нам погребн Народно Дом, зос вельку силу и зос ставнму сцену. Кад Бог, та го шведлуго озда достанеме.

Шид.

Рочне собрание Рускей Шпоркаси.

Дни 6. марта г. р. отримовала Руска Шпорковна Каса у Шиду свое друге главне рочне собрание. Од рана того дня парал джидж и пре того невреме и вельке блато, зос сунедних валатох, пришло на сходаку досц мало людюх. Инак и попри тим було досц присутних членох каси, а пришло и вельо кячленох, котри ше интересую за роботу шпоркаси.

Собрание отворел председатель шпоркаси Преч. о. Дюра Бесерминї. Зос краснима словами привїтал присутних членох и членех, цо ше у так красним числу зипили и тим указал, же розумя важносц напей шпоркаси у гвадовским живодє Русинох. На то за подписанє записки вибранн по. Якоб Ерделї и Штефан Стокяч.

Звѣт я дїяльносци управного одбору подал пресид. о. Дюра Бесерминї, у котрим у кратких чертах описал роботу и аматанє самоуправствя о напретку шпоркаси, а ведно и старанє, да ше цо баржей задової шицких тих, котри чи то укладали свой пеняж, чи дзвигали полїчки, чи на дѣки други способ питали помоц од шпоркаси.

По звѣту Управного Одбору подѣл Преч. о. Михайло Гирїовити, председатель Надаорного одбору дал свой звѣт, у котрим розложел роботу надаорного одбору, виявел же при препатруванїх кнїжкох и рахункох шицко вше було у виїлїнним шоре, а ко ше и нашло джакси дѣяки мали хабн, то ше дораз поправело.

Вец благаїник п. Янко Бесерминї пречїтал заключнї рочнї рахунки, рахунко розходу и приходу и биланцу за прешли рок и кажди рахункох кратко поталковал. Прешлого року

мала кася скоро 1 мильон промета, а чистого хасну 5.288 Дин. — то бара краснї уснїх по дворочнїм живодє каси у часу найгоршеї кризи. Главне собрание едногласно прияло обїднї звѣти, и одобрело заключнї рочнї рахунки.

Резолюция записки пречїтал п. Янко Бесерминї, котри собрание без пригварки до аканн прияло.

Потим ше прешло на вибор єдного нового члена управного одбору, на место п. Михала Семан, котри задасковал. Векнїном гласох вибранк п. Никола Едєлиїнски, землєдїлец зос Шиду.

При концу давани члени питали у дѣсно єдинх стварох розвїнївнї и поуки, а вел було главне собрание звкончєсе.

Янко Бесерминї.

Бачинци.

Шмерц дзїяка Петра Папуги. — Дни 6. марта умар наш обїдє поштованї джїяк Папуга Петро од чехкей хороти вїтїки, котра на жалє найвечей жертви у нашим народас збера. Бул вол шихи и боготойни человек, котри свое церковнї службу скончовал вне зос звєку и од шерца. Бул дзїяком кратки час — лем три роки, а могел ище дуго служити, бо умар досц млада, навершил 53 роки. Цалт наш цалаа без разлїки указал кельо Покойного чествовал зос тим, же на його погребу, котри ше окончовал у церкви, пришло вельке мнєжєствох людюх, кельо лем наша церква могла приїц. У мелу шерки и парохїї одпїтал ше од Покойного наш о. парох зос краснима словами, котри так порушали шерца присутних, же мало котре око остало сухе.

Вичкая Йому памят!

Нова дѣяковнїя. — Сїх днєох кутело нашє Церковнє Обчєство красну муровану кнїжу, котра ма послужити за кваргел дзїяка, а єст у ней места и ад Просвїтнє Друштво и читальню, котру бн цо скорей требало у нас основат. Бн уж скоро шицки руски бавили и вельо ясни од нашого, мяю своєю дружтвѣ и руски читальнї, па шї наш валал не шме и на сїбє ад будас найгоршнї.

Кукурица на наших жумберчанох. — Прешлого тижня пришел зос Грабру (у Жумберку) наш пошвец Вїшнїшевич, лї за своїх лудобних парохїяних, котри прешного року вельо страдали од суши, кули кукурицу. Держава нм дала подвоз безплатно за два ватони кукурици, котру у нас купели по 75 Д. метер.

ГАЗДОВСТВО

У остатнїм часу почали шицки западнїх европски держави куповити вельо жита. Прето ше цена жита шиваднї добре трима.

И цена кукурици трима ше добре. Особєно у Австриї и Чехкей цена скочєла и то найбаржей прето, бо Дунай буд амаранути, та ше од нас и з Румунскей не могла кукурица по Дунаю привожнї. Прето шицка кукурица, цо у Виднїю и у Братислави уж даскельо тижнї чєкала на кунцох, тераз предана по бара добрей цєнї.

У нас наш почала державя куповат кукурицу за писквнї краї. Цена ше кунцик дзївєсла оцд прето, же ше пре антру жїмю кукурица слабо на нїяц прижовивала. Тераз у нас цєка коло 80 Дин. метер.

З Аргентини, котра вельо кукурици вивожує, до тераз приходзєли звїсти, же кукурица бара добре стої на полку, а тераз звѣлю, же вельо чєоди наробєла суша и шанка.

Гуторя: „Мать лє, наша качочка
Мать лє, наша краса
На дїдових дзєвєрех
Шедзє, и прєдзє,
як панї.

Кудзєлка ше круци,
А врєценко брїнї! ...
Руцмє єй по пирочко
Аж на дїдов прагочок
Най полєци з нами!“ ...

Дївчиня им одгваря:
„Не полєцим з вами,
Недобрїма шєстричками,
Бо кєд я и нєщєсцє була,
На плоту погу вїтхїнула,
Ви гварєли: „Цо нас брїга!“
З хрїдлами сєє злєпшєцєли,
Дзвирдї ше и одлєцєли,
А мнє саму охабєли
В цємнїм гая
Прї рїчкї,
Мїли моїо шєстрички! ...“

Видзєли качки же ю не вїтгваря, руцєли єй,
Кєждє, по пирко на дїдов праг и одлєцєли.
Надлєцєл и други чупор и озвал ше гу пай:

„Мать лє, наша качочка,
Мать лє, наша краса

На дїдових дзєвєрех
Шедзє, прєдзє ...
як панї.

Кудзєлка ше круци,
А врєценко брїнї,
Руцмє єй по пирочко
Аж на дїдов прагочок,
Най полєци з нами“.

Як шїг били
Польсєли.
Пирка, як вїшнїовя квет,
Давкї ше тот змарнєл швет,
Нїг не виднї, нїч не чує,
А пирєнка помалї,
Гу пєй прирасталї,
Закрїло ю бїлє ширє
Од глави гу ногом
Полєцєла дївчинїовкя
За своїм чупором
так радо, радо, радо.

А дїдо и баба
Знш остали сами
У хатї,
Як в палатї,
Шедзє вошє сумлє.

У украинского прєложєл С. Саламон.

(Конєц).

Мих. Пољивка:

Јаке дзецко од природи.

Јаке дзецко себелобне (егоистичне) то иде на таке чуди. Воно не зос тим и не свједомо стара за свой живот, то му у крени и у тим пак иде великого зла. Ала чом не воно радуя пудзому напесту, чом ужива у жалоски дугих даскох?

Ѕ у своји пракси так сом не препредечел, же тоти али својства находея ше мещей-венеи у каждем дзецку, гот тоти, цо их ховаю тогаш и не обачели. Не обачели прето, бо им ше зате не указала пагода. Родиче њх почали вчас причувача на добро, на любов гу ближньому на милосердия, и други чесноти и да тот ево-соџ забули дзеци на својо али својства и не научили алах обичајох.

Уого сом наведем прето, да вше наместам:

1. Же не кажде дзецко уж народзи зос

Конкурс

за даяцке место у Бачинцох.

Потписана управа бачинцкей грекокатолической парохии росписуе за выражисте даяцке место у Бачинцох конкурс до **першей ведаелї** великого поста 1932. року.

1) Хто жада тото место достац, треба да поднесе молбу на церковни одбор у Бачинцох до першей ведаели великого поста 1932. р. (20. III.).

Преднос маю тоти, котри маю даяцку диплому, а у недостатку таких можю и без диплома даяцкей молби, але ше обявляю најдалей до рока зложени даяцки испит. Хто воля даяцког испита, тот будае лем привремено поставена на даяцку. Конкуренти муна точно акад шиски церковни напиви.

2) Конкурсент муни буи человек богобойни и непорочни, котри совисно окончуя својо християнски дужности и котри авс своім фамилиярним животом дава шиским парохияном добри пример, як у церкви так и у парохии.

3. Конкурсент муни буи кршавени, да зос священником участвуе у работах при шиских християнских просветних организациях.

Шлаца: У жыту до 25 мет. шгола до 300 Цин. в квартал.

Дужности: 1) Даяцка дужност окончовац шиски богослужения ведаезьян, празнични и каждодневни як порядочни так и чрезвычайни по одреденю церковней власци;

2) Поучовац дасни основних и повторительских школ у церковни шиваню;

3) Старац ше, да буду вше двома хтанци выбрани кривоцане.

4) муни ше при богослужениях точно тримац церков. Типика и одредзения церковней власци.

Церковни одбор позиве шиски молби Духовному Столу посредством парохияльного уряду зос своім тройним предлозом.

Кед Духовни Стол будае тримац за нужне, новела конкурента до Крижовцох, да ше прешвечи о його апаку и гласу.

У Бачинцох, дня 21. фебруара 1932.

3—3 о. Михайло Грийовати,
парох и председ. церк. одбора.

злама свойствами, зомо од природи ватнута гу злу и лажо прима зом обичаї;

2. Родители муни али даяцки својства такої у перших роках обачени и даскох од шх одучовац. Барз не добре робя тоти родичи, котри чекаю на то, же ше у школи даяцко одучи од шиского, до ала. Правда, же школа вельо примага, да ше у даску одховаю сами добри свойства, але мушине знац, же даяцко од 5—7 роках у своіх зних обичајох уж не тельо затвардо, же ше то шиска поука у школи не даля и воко ала ише прекосциц своім учителем. Омержи и керуа школу и каждег, хто сце його обичаї премеиц, преобразки. У тим а главна причина, же даготи дзеци од школи спускаю;

3. Ховац и поучовац даяцко треба уж у першим року, мож повесц такої од родзени.

Вельо раз чуеме приповеданя, же живот најлепшия школа, и кед раз человек приде до живота, он го одучи од шиского, но за него школивце и научи го, цо му потребуе. На то спомнам епомену одного великого Немца, ученого профессора Адлера: Он твари: „Живот уж не може человека премеиц, да го преобразки на иншого, бо живот доставе уж готових людзох. Протицо: живот бара али учителя,

бо вок нас не оцомкиа на иншо хоби, а лем нас за шх каре“;

Прето кед родичи и шиски тоти, котри даеци ховаю на бузу мерковац, яке дотиче даяцко од природи, кед доушиа, да ше його природни свойства сами развиваю без никакей контролы, теда царемим будае шиског труд виховательох. Но дармо да хто зреучи шиски познати науки, а остале себелобни, т. е. кед не будае мач любви и милосердия гу ближньому, кед будае уважац у парасно а парасноу других людзох и кед пре својо задовољство будае готови другого увивац и мучиц.

Таки человек то лем учени животина.

А людскому дружеству кориснейшия гоч малочуени, але добре одховац и вше на добре готови людзе, як по високо учени, а не одхивани и готови на кажде зло.

(Конво).

Жид у войни. — Изав Мойше з войни и други го штвю: По Мойше, як там на фронті?

— РЯ, велька битка була, барз велька,

— А хто выграл?

— Ша нашо!

— А котри нашо.

— Ша тоти, цо выграл!

Ицик и Коби. — Ицик шента Кобийови до уха: „Йой, Коби, яка твоя жена брива, йой, нач ши ю вкал. Ша вона и горбата, и шантана и гуториц добре не може и...“

Коби: На мушани ми шентац, гугар гласи. Войн ише и глуха, але — ма долари!

Б И Л А Н Ц А Р У С К Е Й Ш П О Р О В Н Е Й К А С И У Ш И Д У.

И М О В И Н А — А К Т И В А			Д Л У С Т В О — П А С И В А		
	Дин.	п.		Дин.	п.
Пожички	209.050	—	Задружни удѣли	34.300	—
Текуца рахунки	186.797	25	Уложки на шпорования авс укладыченима каматама	403.252	75
Инвентар покретни	3.148	50	Тегуци рахунки	51.240	75
Удѣл при Задружней Свези	1.000	—	Невыплацени кам. удѣлох	295	—
Тек. рах. авс Задруж. Свезу	82.430	—	Причува	430	25
Тек. рах. авс Хрв. г. штед. Шид	3.632	—	Чисти хасен	5.288	50
Презоски рахунки	543	25			
Ценаж у каск 31. XII. 1931.	8.206	25			
	494.807	25		494.807	25

РАХУНОК РОЗХОДУ И ПРИХОДУ.

Р О З Х О Д			П Р И Х О Д		
	Дин.	п.		Дин.	п.
Камати уложкох выплацени	3.771	50	Уплацени кам. пожиткох	14.949	—
Камати уложкох укладычени	20.570	—	Кам. тек. рахункох и провиз.	25.633	—
Поврацени кам. пожиткох	77	—	Уписаници	700	—
Кам. тек. рахункох	2.801	50	Управни и други приходи	15.743	75
20% отлис покр. инвент.	787	—	Кам. тек. рах. авс Задр. Свезу	3.490	—
Управни видатки и трошки	19.373	25	Кам. тек. рах. авс Хрв. г. штед.		
Чисти хасен	5.288	50	Шид	1.148	—
	61.668	75		61.668	75

У Шиду, дня 31. децембра 1931.

За кнїгсводителство:

Янко Весерменї, в. р.